

!

РОЗДІЛ И

**ОПТИМІЗАЦІЯ КРИМІНАЛІЗАЦІЙНОГО
(ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЙНОГО)
ПЕНАЛІЗАЦІЙНОГО (ДЕПЕНАЛІЗАЦІЙНОГО)
ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ЗДІЙСНЕННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ
РЕСІВ ЛЮДИНИ, СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ**

*ЛИХОВА Софія
ЦИГАНІЙ Світлана*

**ІНСТИТУТ ЗАСТОСУВАННЯ АМНІСТІЇ В УКРАЇНІ
ВІДПОВІДНО ДО НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

я в усі часи існування людства вва-
диційним проявом гуманізму в кри-
г законодавстві. Закон України «Про
вя амністії в Україні» був прийнятий
ая 1996 року. В нього вносилися змі-
нений, іноді не дуже істотні, і діяв
впродовж 16 років, поки 2 жовтня
був прийнятий Закон України «Про
змін і доповнень в Закон України
•сування амністії в Україні» і в інші
акти України». Не викликає запет-
той факт, що ті зміни, які відбулися в
"му, політичному і економічному житті
вимагали нового підходу до здійснення
Зміни, які були внесені Законом Укра-
:я 2011 року і який набув чинності з
2012 року були настільки кардинальни-
ми можемо говорити і сприймати цей
к новий Закон про амністію.

із головних факторів внесення змін в
Закон і прийняття, по суті, нового За-
«Про застосування амністії» було прийн-
2011 році нового Кримінального Кодексу
. На той час ця проблема вже назріла,
а, але наразі слід вказати, що ми
на порозі нових, надзвичайно серйозних
І КК України. І ці зміни автори даної
змінюють досить негативно. Слід відміти-
с непослідовність, і фрагментарність, і
неможливість з точки зору здорового
пояснити ті зміни, які за останні одина-
років відбулися як в науці, так і в законі
кримінальну відповідальність. Думати і
як думають і роблять інші, не завжди
кращим за своє власне.

Повертаючись до амністії відмічаємо, що в
КК України 1960 року окремої статті про амні-
стію не було. Амністія, як і помилування, була
одним із інститутів звільнення від покарання,
хоча її розглядали і як підставу звільнення від
кримінальної відповідальності. Що завжди від-
різняло і, нажаль, зараз відрізняє наш КК
України, це нечіткість його формулювань, колі-
зійність норм і потреба в їх тлумаченні.

Амністія і помилування, вважалися, скорі-
ше, інститутами конституційного права, хоча
застосовувалися виключно до осіб, які вчинили
злочини і були засуджені судами у відповіднос-
ті до норм кримінального і кримінально-про-
цесуального права.

Що ж нового вніс Закон про амністію 2012
року?

По-перше, у відповідності із раніше діючим
Законом амністія розглядалася як підстава звіль-
нення і від кримінальної відповідальності, і
від покарання. Про що сказано в ч.1.ст.44 КК
України. В той же час в ст.86 КК України та-
кож мова йде про те, що законом про амністію
осіб, які вчинили злочини, можуть бути повніс-
тю або частково звільнені від кримінальної від-
повідальності або від покарання. До тексту цієї
статті є ціла низка зауважень стилістичного
характеру, хоча із труднощами, але здогадатися
про те, що хотів сказати законодавець, все ж
можна.

Наприклад, не зрозуміло, як можна звільни-
ти особу від відповідальності, якщо мова йде
саме про відповідальність, а не про її реаліза-
цію на етапі застосування покарання? Аналіз
тексту ст.86 КК України сьогодні, очевидно, не

є настільки актуальним в силу того, що в ст.1 нового Закону про амністію вказано, що амністія - це повне або часткове звільнення від відбування покарання певної категорії осіб, визнаних винними у вчиненні злочину, або кримінальні справи стосовно яких розглянуті судами, або вироки ще не набули законної сили. Тепер стає очевидним, що амністія як підстава звільнення від кримінальної відповідальності застосована бути не може і може розглядатися лише як підстава звільнення від покарання. На нашу думку, інститут звільнення від кримінальної відповідальності поступово втрачає своє значення, і, безумовно, справа тут не лише в амністії, це лише епізод процесу, скільки у невизначеності самої правової і соціальної природи цього інституту.

Слід відмітити, що новий Закон про амністію вніс зміни і в КК України у відповідності до розуміння амністії лише як підстава звільнення лише від покарання або його відбування. Змінена диспозиція ст. 44 КК України «Правові

відповідальності». Тепер в ній вказано, що особа, яка вчинила злочин, звільняється від кримінальної відповідальності на підставах, передбачених кодексом. Разом із тим, і амністія, і помилування передбачені в КК України (ст.ст.85, 86, 87 КК України), тому певна напруженість в розумінні і тлумаченні тексту кримінального Закону традиційно має місце.

По-друге, в ст.85 КК України «Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування» вказано, що на цих підставах засуджений може бути *повністю або Ч/Шот* звільнений від основного або додаткового *шшфавня*. Раніше в тексті цієї статті було вказано, що засудженому може бути замінене покарання або його невідбута частина на більш м'яке покарання. Законодавець вніс зміни в цю статтю у повній відповідності з розумінням амністії у тому сенсі, який закладено

Законом від 2012 року. Якщо раніше, дійсно, було вказано, що допускається повна, або часткова амністія і Закон про амністію не може передбачати заміну одного покарання іншим, і цей текст практично повністю відтворений і в тексті нового Закону, то текст ст.85 КК України зараз повністю приведений у відповідність до цього Закону. Із тексту ст.86 КК України «Амністія» включена ч.3, в якій передбачається можливість заміни засудженому покарання або його невідбутої частини більш м'яким. Із тексту ч.2 ст.85 КК України включені слова «від кримінальної відповідальності».

По-третє, в новому Законі про амністію є вказівка на те, що встановивши на стадії судового розгляду наявність акта амністії (очевидно, мова йде про Закон про амністію, який Верховна Рада України може приймати, як правило, не частіше одного разу на рік), який виключає застосування покарання, суд при доведеності вини постановляє обвинувальний вирок із звільненням засудженого від його реального відбування.

По-четверте, якщо в «старому» Законі про амністію було передбачено 4 категорії осіб, щодо яких амністія взагалі не застосовується, то і «новому Законі» їх 8. Традиційно, без буді яких змін в новому Законі вирішується питаня про дію цього Закону в часі, стосовно пролсвжуваних і триваючих злочинів, а також відяєсно умовної амністії.

Таким чином, однозначно відповісти на штаня, чи став порядок застосування амністії Україні більш гуманним, не уявляється можливим. Тим більше, що наразі є новий Кримінальний процесуальний кодекс, що зовсім «не *вшсується*» в рамки доктрини кримінального права, є надуманим і кон'юнктурним документом* Хоча, якщо він все ж буде прийнятий, це торнеться і змін щодо порядку застосування амністії в Україні.

*АШИН Андрей
СИ МАГИ НА Наталья*

ОСНОВАНИЯ И ПРАВОВЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТМЕНЫ УСЛОВНО-ДОСРОЧНОГО ОСВОБОЖДЕНИЯ

Испытательный срок при условно-досрочном освобождении - это промежуток времени, в течение которого проверяется приемлемость и правильность применения условно-досрочного освобождения.

Он выполняет следующие функции:

- содействует удержанию освобожденного от нового преступления под угрозой отмены условно-досрочного освобождения;
- дает возможность проверить воспитательное воздействие на освобожденного, чтобы по-

мочь ему исправиться и не стать вновь :ступником;

- позволяет осуществлять контроль за поведением осужденного, дабы его поведение угрожало интересам общества [1, С. 116].

На сегодняшний день остается дискуссионным вопрос о продолжительности испытательного срока.

Наиболее верной является позиция, при которой испытательный срок соответствует **В**ни неотбытого срока лишения свободы.